

ПОГОДЖЕНО:
Міністерство освіти і науки України
Заступник Міністра

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Ректор Сумського
державного університету

_____ Світлана ДАНИЛЕНКО

_____ Василь КАРПУША

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ ПО СУМСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТУ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Облікова політика навчальних закладів та бюджетних установ, які належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України, їх відокремлених структурних підрозділів визначає методи оцінки, обліку, процедури, які застосовуються для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової та бюджетної звітності, не визначені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі (далі — НП(С)БОДС) або щодо яких передбачено більш ніж один їх варіант, а також строки корисного використання груп основних засобів та нематеріальних активів.

1.2. Сумський державний університет та його відокремлені структурні підрозділи відповідно до покладених на них завдань здійснюють бухгалтерський облік та складання фінансової і бюджетної звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, а також інших нормативно –правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку.

1.3. Сумський державний університет самостійно на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та також інших нормативно –правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку в державному секторі з урахуванням загальних єдиних підходів визначення облікової політики визначає за погодженням з головним розпорядником бюджетних коштів **Положення про облікову політику** (далі - Положення), а також зміни до неї.

Для суб'єктів державного сектору, що мають подвійну підпорядкованість погодження здійснюється суб'єктом державного сектору вищого рівня, який затверджує кошторис.

1.4. Обрана та затверджена Положенням облікова політика застосовується постійно (із року в рік).

Зміни до облікової політики вносяться лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі та обов'язково обґрунтовуються і розкриваються у фінансовій та бюджетної звітності.

У разі зміни облікової політики протягом бюджетного року, всі господарські операції в бухгалтерському обліку, що відбулися до її зміни в поточному році, приводяться у відповідність до нових методичних засад.

Вплив зміни облікової політики на події та господарські операції минулих періодів відображаються у звітності шляхом : коригування сальдо фінансових результатів попередніх періодів на початок звітного року.

Якщо суму коригування фінансового результату попередніх періодів на початок звітного року неможливо визначити достовірно, то облікова політика поширюється лише на події та операції, які відбуваються після дати зміни облікової політики.

МОН України	Положення про облікову політику по Сумському державному університету	Стор. 2
СумДУ		Версія 02

У разі виправлення суттєвих помилок, які відносяться до попередніх періодів, та повторного складання фінансової звітності встановлюється нульовий поріг суттєвої помилки.

2. Це Положення розроблено на підставі:

- НП(С)БОДС 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок», затвердженого наказом Мінфіну від 24.12.2010 №1629;
- Наказу Мінфіну №11 від 23.01.2015 «Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору»;
- Закону України від 16.07.1999 р. № 996-ХІУ «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 26.01.2011 р. № 59 «Про затвердження Типового положення про бухгалтерську службу бюджетної установи»;
- Наказу МОНУ від 29.12.2015 р. № 1382 (зі змінами затвердженими наказом МОНУ від 17.02.2021 №210) «Про визначення та погодження облікової політики навчальних закладів та бюджетних установ, які належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України».

2. МЕТОДИ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Будь-яка господарська операція повинна відобразитись на місці її здійснення у відповідних бухгалтерських документах. Таку реєстрацію господарських операцій називають первинним обліком, який є основою бухгалтерського обліку. Усі господарські операції відображають у бухгалтерському обліку методом їх суцільного і безперервного документування. Записи у бухгалтерському обліку здійснюються на підставі первинних документів, які складають на бланках типових форм, затверджених Державним комітетом статистики України, Державним казначейством України, Міністерством освіти України, самостійно розроблених і затверджених університетом у встановленому порядку необхідних форм документів.

1. Метод бухгалтерського обліку – це система прийомів і способів, яка забезпечує суцільне та об'єктивне відображення об'єктів бухгалтерського обліку, що призначені для отримання інформації для управління ними.

Метод бухгалтерського обліку складається з окремих специфічних методичних прийомів, основними з яких є:

- документування;
- інвентаризація;
- рахунки;
- подвійний запис;
- оцінка;
- калькуляція;
- балансове узагальнення;
- звітність.

Методичні прийоми бухгалтерського обліку взаємопов'язані, доповнюють один одного і в сукупності становлять одне ціле – метод бухгалтерського обліку.

2. Основні засоби

1) Основні засоби – необоротні активи, які утримуються установою для використання їх у діяльності або при постачанні товарів, виконанні робіт і наданні послуг для досягнення поставленої мети та задоволення потреб установи, здавання в оренду іншим особам і використовуються за очікуванням, більше одного року .

За вартісний критерій для бухгалтерського обліку основних засобів з 01 січня 2021

МОН України	Положення про облікову політику по Сумському державному	Стор. 3
СумДУ	університету	Версія 02

року застосується вартісний критерій основних засобів, визначений Податковим кодексом України, без урахування ПДВ.

У зв'язку із зміною вартісних ознак зміни в бухгалтерському обліку щодо основних засобів, зарахованих на баланс в попередніх періодах, не проводяться.

Основні засоби групуються за ознаками:

- технічна характеристика;
- ступень використання;
- належність;
- характер участі в виробничому процесі.

Інші основні засоби різні за своїм функціональним призначенням і мають низку особливостей, які їх об'єднують і відрізняють від основних засобів, МШП, матеріалів:

- у бухгалтерії ведеться тільки підсумковий облік (бібліотечні фонди);
- не нараховується знос (бібліотечні фонди, експонати, музейні цінності, білизна, взуття, одяг, постільні речі тощо);
- не встановлюються норми запасів (матеріали довгострокового використання для наукових потреб).

2) Одиницею бухгалтерського обліку основних засобів із метою їх визнання та оцінки вважати об'єкт основних засобів.

Якщо об'єкт основних засобів складається із частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна із цих частин визнається в обліку як окремий об'єкт основних засобів.

Якщо об'єкт основних засобів складається з різних компонентів, які мають різні строки корисного використання (експлуатації) або надають економічні вигоди суб'єкту державного сектора, слід розподілити сукупні витрати на придбання (створення) цього об'єкта за його компонентами з окремим обліком кожного компонента, незалежно від алгоритму його надходження (придбання за плату, безоплатне отримання тощо).

Усі складові, що входять до цілісного майнового комплексу, за наявності первинних документів та при можливості визначення кожного, обліковуються як окремі інвентарні об'єкти.

У разі придбання (отримання) об'єкта, який складається із частин, різних компонентів у розпорядчому документі навчального закладу, бюджетної установи, відокремленого структурного підрозділу при їх введенні в експлуатацію слід зазначати його склад, строки корисного використання, розмір первісної (за наявності достовірної інформації) та ліквідаційної вартості (у разі її визначення) кожної складової такого об'єкта.

3) Необоротні активи, строк корисного використання яких понад один рік і вартість менше 20 000 грн. без урахування ПДВ за одиницю (з 01 січня 2021 року, а в подальшому відповідно до вартісного критерію основних засобів, визначений Податковим кодексом України) визнаються малоцінними необоротними матеріальними активами.

У зв'язку із зміною вартісних ознак зміни в бухгалтерському обліку щодо малоцінних необоротних матеріальних активів, зарахованих на баланс в попередніх періодах, не проводяться.

4) Первісна вартість, за якою відображаються основні засоби:

Первісна вартість об'єкта основних засобів у разі придбання за плату складається з таких витрат: суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків); реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів; суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються суб'єктові державного сектору); витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів; витрати на

МОН України	Положення про облікову політику по Сумському державному університету	Стор. 4
СумДУ		Версія 02

транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів; інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою.

Первісна вартість об'єкта основних засобів, отриманого в результаті обміну на інший актив, є залишкова вартість переданого об'єкта основних засобів.

Якщо залишкова вартість переданого об'єкта основних засобів дорівнює нулю то первісною вартістю отриманого об'єкта основних засобів є його справедлива вартість на дату оприбуткування.

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з модернізацією, добудовою, дообладнанням, реконструкцією тощо.

Первісна вартість основних засобів зменшується у зв'язку з частковою ліквідацією об'єкта основних засобів або з його розукомплектацією.

Витрати на поточний та капітальний ремонт основних засобів, спрямовані на підтримання їх в робочому стані, не зараховують на збільшення первісної вартості основного засобу, а зараховують на видатки за відповідними КЕКВ і відображають у складі фактичних видатків установи.

У разі проведення капітального ремонту, який проводиться за рішенням керівника з метою поліпшення об'єкта основних засобів, що зумовлює збільшення майбутніх економічних вигід, первісна вартість таких основних засобів збільшується.

Облік таких витрат до введення об'єкта в експлуатацію ведеться на відповідних субрахунках рахунка 131 «Капітальні інвестиції».

Первісною вартістю об'єкта основних засобів, отриманих безоплатно у випадках, передбачених законодавством, від іншої установи або об'єктів господарювання – юридичних осіб є первісна вартість, за якою основні засоби обліковувались у сторони, що їх передала, з урахуванням нарахованої суми зносу за повну кількість календарних місяців їх перебування в експлуатації.

Первісною вартістю об'єкта основних засобів, отримані безоплатно у вигляді безповоротної допомоги є вартість, визначена достовірно в первинних документах, з урахуванням витрат, передбачених для встановлення первісної вартості у разі придбання основних засобів за плату. Дарунки приймаються комісією, створеною наказом ректора університету та директорами відокремлених структурних підрозділів. Комісія складає акт, в якому зазначаються найменування, кількість і вартість отриманих м/ц. Дані акта відображаються в бухгалтерському обліку.

У виняткових випадках (при встановленні лишків, інших непередбачених законодавством про благодійництво умов отримання матеріальних цінностей), у разі відсутності первинних документів, первісна вартість визначається комісією на рівні справедливої вартості відповідно до законодавства.

Визначення справедливої вартості активів за необхідності здійснюється комісією, створеною наказом ректора університету та директорами відокремлених структурних підрозділів, яка забезпечує документальне обґрунтування справедливої вартості.

5) Ліквідаційна вартість об'єкта основних засобів

Ліквідаційна вартість визначається комісією, створеною наказом ректора університету та директорами відокремлених структурних підрозділів, якщо залишкова вартість об'єкта основних засобів дорівнює нулю, але об'єкт ще придатний до експлуатації та використовується.

При цьому, на визначену ліквідаційну вартість об'єкта основних засобів збільшується його первинна (переоцінена) вартість і фонд у необоротних активах.

МОН України	Положення про облікову політику по Сумському державному університету	Стор. 5
СумДУ		Версія 02

Якщо об'єкт основних засобів містить дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння, то його ліквідаційна вартість не може бути нижчою за вартість дорогоцінних металів за вирахуванням витрат, пов'язаних із заходами їх переробки, тощо.

4) Собівартість виробництва (створення) об'єкта основних засобів

Собівартість виробництва (створення) об'єкта основних засобів, виробленого (створеного) визначається виходячи з переліку і складу статей калькулювання, з урахуванням тих витрат, що передбачені при формуванні первісної вартості об'єкта у разі придбання за плату, відповідно до норми НП(С)БОДС 121 «Основні засоби» та інших нормативно-правових актів, які визначаються в розпорядчому документі про облікову політику.

5) Нарахування амортизації основних засобів

Нарахування амортизації основних засобів здійснюється на річну дату балансу прямолінійним методом протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів.

Основні засоби перестають амортизувати з наступного місяця після його списання з балансу, переведення на реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання, консервацію. У разі передачі об'єкта основних засобів у випадках, передбачених законодавством, суб'єкт державного сектору, що їх передає, нараховує амортизацію в місяці їх передачі, за повну кількість календарних місяців перебування його в експлуатації у звітному кварталі. При цьому місячна сума амортизації визначається діленням річної суми амортизації на 12.

Амортизація (знос) бібліотечних фондів, малоцінних необоротних активів, білизни, одягу та взуття інвентарної тари, матеріалів довгострокового використання для наукових цілей нараховується у першому місяці передачі у використання об'єкта необоротних активів у розмірі 50% його первісної вартості та решта 50% - у місяці його ліквідації (списання з балансу). Сума зносу об'єктів необоротних активів визначається в остатній робочий день грудня в грн. за повну кількість календарних місяців їх перебування в експлуатації у звітному році відповідно до норм зносу.

Нарахований знос у розмірі 100% вартості на об'єкти, що придатні для подальшої експлуатації, не може бути підставою для їхнього списання за причиною повного зносу.

б) Строк корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів

Для визначення строків корисного використання основних засобів застосовувати Типові строки корисного використання груп основних засобів, які визначені в додатку 1 до Методичних рекомендацій щодо облікової політики суб'єкта державного сектору, затверджених наказом Мінфіну від 23.01.2015 р. № 11. Установлені строки корисного використання наведені у Відомості строків корисного використання груп основних засобів.

Термін корисного використання матеріальних активів, які не визначені в Типових строках корисного використання груп основних засобів, визначається комісією установи при їх прийманні та затверджується наказом керівника установи.

7) Переоцінка основних засобів

Переоцінка основних засобів проводиться на річну дату балансу за рішенням ректора університету або директорами відокремлених структурних підрозділів, погодженого з Міністерством освіти і науки, за наявності таких законних підстав:

- затверджених у кошторисі бюджетних асигнувань для здійснення заходів щодо переоцінки основних засобів для встановлення справедливої вартості;

МОН України	Положення про облікову політику по Сумському державному університету	Стор. 6
СумДУ		Версія 02

- звіту про оцінку майна, виконаного суб'єктом оціночної діяльності, або акта оцінки майна, наданого органами державної влади або місцевого самоврядування;
- перевищення порога суттєвості - відхилення залишкової вартості об'єкта основних засобів на 10 % і більше від його справедливої вартості.

Індексація основних засобів житлового фонду, які прийнято в експлуатацію, здійснюється щорічно відповідно до вимог нормативно-правових актів для приведення балансової вартості об'єктів існуючого житлового фонду у відповідність з фактичною вартістю будівництва житла шляхом застосування індексів вартості житла залежно від строків уведення об'єктів в експлуатацію.

Результати переоцінки та індексації житлового фонду відображаються в бухгалтерському обліку субрахунках рахунка 531 «Капітал у дооцінках розпорядників бюджетних коштів»

8) Вибуття основних засобів

Списання майна, що перебуває на балансі університету здійснюється згідно Порядком списання об'єктів державної власності, затвердженим постановою КМУ від 08.11.2007 № 1314 та Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, затверджених наказом Мініфіну від 23.01.2015 № 11

Вищезазначена інструкція застосовується у випадках: ліквідації (на підставі акту); безоплатної передачі; відчуження майна (шляхом продажу); непридатне для подальшого використання (фізично зношена); виявлене в результаті інвентаризації, як недостача; морально застаріле; пошкоджене внаслідок аварії, чи стихійного лиха (за умови, що його відновлення є неможливими або економічно недоцільними і вона не може бути реалізоване).

Для списання майна, яке знаходиться на балансі відокремлених структурних підрозділів, останні звертаються з листом до ректора за рішенням керівника Сумського державного університету з проханням про дозвіл на списання. Отримавши його, відокремлені структурні підрозділи готують пакет документів відповідно до вимог МОНУ і надають його до Сумського державного університету, який в свою чергу надсилає документи про списання м/ц до міністерства. По отриманню дозволу на списання майна ВСП списує його своєю комісією, а затверджує акт про списання майна ректор університету.

Розбирання та демонтаж або знищення майна, яке втратило своє експлуатаційне призначення або стало непридатним, проводяться тільки після затвердження у встановленому порядку акта про списання.

Усі деталі, вузли і агрегати розібраного демонтованого майна, які придатні для ремонту іншого майна, а також матеріали, отримані від його ліквідації оприбутковуються на відповідних субрахунках бух. обліку, а непридатні деталі та матеріали оприбутковуються як інші матеріали і підлягають обов'язковій здачі установі, що займається збором такої сировини.

Безоплатне передавання основних засобів дозволяється в такому порядку:

- з балансів установ, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету;
- в межах одного головного розпорядника бюджетних коштів на підставі рішення головного розпорядника бюджетних коштів згідно з вимогами Постанови КМУ від 21.09.1998 р. № 1482 «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності».

9) Об'єкти необоротних активів, що придбаваються для подальшого розподілу, передачі, продажу

Об'єкти необоротних активів, які первісно отримуються університетом та його відокремленими структурними підрозділами у цілях подальшого перерозподілу, передачі, продажу і не будуть використовуватися в діяльності закладу (установи), не визнаються активами і відображаються в бухгалтерському обліку як запаси незалежно від вартості. Об'єкти необоротних активів стають активами на дату, коли щодо таких активів дотримуються всі умови визнання:

МОН України	Положення про облікову політику по Сумському державному університету	Стор. 7
СумДУ		Версія 02

- існує ймовірність отримання економічних вигід, пов'язаних із використанням об'єкта, та/або він має потенціал корисності для суспільства;
- вартість об'єкта може бути визначена.

3. Нематеріальні активи

1) Критеріями визнання нематеріальних активів в бухгалтерському обліку є умови, які одночасно повинні виконуватися, а саме:

- ідентифікація (існує можливість відокремити від суб'єкта господарювання для продажу, передачі, ліцензування, здачі в оренду або обміну окремо чи разом із відповідним контрактом, активом або зобов'язанням, або виникає в результаті договірних чи інших юридичних прав, незалежно від того, чи можуть такі права бути передані або відокремлені від суб'єкта господарювання);
- імовірність отримання вигід (майбутні економічні вигоди та/або потенціал корисності);
- достовірно визначена вартість;
- немонетарність (не відноситься до грошей та їх еквівалентів);
- відсутність матеріальної форми.

Нематеріальні активи поділяються на групи:

- авторські та суміжні з ними права;
- інші нематеріальні активи.

Установа, що придбала авторське право в результаті його створення чи за договором відчуження майнових прав, має наступні права стосовно авторського права:

- право володіння;
- право користування;
- право розпорядження і може розглядати таку господарську операцію, як операцію з придбання нематеріального активу, що підтверджується наявністю охоронних документів на них (патентів, свідоцтв).

Якщо установа придбала об'єкт авторського права на умовах користування ним, без передачі прав володіння, то втрати, пов'язані з його придбанням, визначаються витратами того звітного періоду протягом якого були здійснені, без визначення таких витрат у майбутньому нематеріальним активом.

Не відносяться до витрат на придбання (створення) нематеріальних активів заплановані та здійснені видатки у звітному періоді на:

- дослідження (діяльність, яка проводиться уперше з метою отримання нових знань; пошук та застосування винаходів; пошук альтернативних матеріалів, продуктів, процесів систем і послуг тощо);
- підготовку та перепідготовку кадрів;
- створення, реорганізацію та переміщення суб'єкта або його частини.

Витрати на розробку (застосування результатів досліджень та інших знань для планування і проектування нових або значно вдосконалених матеріалів, приладів, продуктів, процесів, систем або послуг до початку їх серійного виробництва чи використання, передачі в концесію, продажу) визнаються нематеріальними активами за наявності затверджених бюджетних асигнувань на відповідні цілі, які передбачають видатки, зокрема, на доведення об'єкта розробки до стану, в якому він придатний для реалізації або використання, продажу як активу (наявність активного ринку для нематеріальних активів або продукції, виготовленої з його використанням, інша корисність).

Відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій, пов'язаних із придбанням (створенням) нематеріальних активів, є наслідком управлінських рішень із забезпечення бюджетного процесу і має відповідати за змістом усім попереднім заходам бюджетного процесу (планування, виконання кошторису, досягнутим результатам, підтвердженим первинними документами).

МОН України	Положення про облікову політику по Сумському державному університету	Стор. 8
СумДУ		Версія 02

2) Переоцінка нематеріальних активів

Переоцінка нематеріальних активів проводиться лише за тими об'єктами і в разі, якщо для них існує активний ринок та є можливість посилання на ціни цього ринку при визначенні справедливої вартості активу.

Переоцінка окремого об'єкта нематеріальних активів проводиться на річну дату балансу за рішенням ректора університету та директорами відокремлених структурних підрозділів погодженого з Міністерством освіти і науки, за наявності таких законних підстав:

- затверджених у кошторисі бюджетних асигнувань для здійснення заходів щодо переоцінки нематеріальних активів для встановлення справедливої вартості;
- звіту про оцінку майна, виконаного суб'єктом оціночної діяльності, або акта оцінки майна, виконаного органами державної влади або місцевого самоврядування;
- перевищення порога суттєвості - відхилення залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів на 10 % і більше від його справедливої вартості.

3) Нарахування амортизації нематеріальних активів

Амортизація нематеріальних активів з визначеним строком корисного використання (експлуатації), крім права постійного користування земельною ділянкою, здійснюється протягом строку їх корисного використання (експлуатації)» який встановлюється при визнанні цього об'єкта активом та нараховується на річну дату балансу за прямолінійним методом.

4) Строк корисного використання (експлуатації) об'єкта нематеріальних активів

При визнанні об'єкта нематеріальних активів активом, (введення його в експлуатацію), застосовуються типові строки корисного використання (експлуатації), визначені в додатку 2 до Методичних рекомендацій щодо облікової політики суб'єкта державного сектора, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11.

За тими об'єктами нематеріальних активів, для яких:

- не визначено типових строків корисного використання, строки встановлюються комісією університету та його відокремлених структурних підрозділів при введенні нематеріальних активів в експлуатацію на підставі відповідних документів та професійного судження фахівців комісії. У разі зміни обставин (ознак) щодо невизначеності строку корисного використання об'єкта нематеріальних активів університету та відокремлених структурних підрозділів в кінці кожного бюджетного року оцінюється можливість його встановлення в наступному бюджетному році.

5) Ліквідаційна вартість об'єкта нематеріальних активів

Ліквідаційна вартість об'єкта нематеріальних активів визначається у разі, якщо залишкова вартість нематеріальних активів, що мають активний ринок дорівнює нулю та продовжують використовуватись і очікується, що такий ринок існуватиме наприкінці строку корисного використання цього об'єкта. В інших випадках ліквідаційна вартість об'єктів нематеріальних активів при введенні їх в експлуатацію не встановлюється і прирівнюється до нуля.

4. Запаси

1) Сумський державний університет та його відокремлені структурні підрозділи використовують у своїй діяльності товарно-матеріальні цінності, які забезпечують їх функціонування, процес виробництва, реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг тощо, використовуються упродовж року і називаються запасами.

У складі запасів обліковують: сировину та матеріали, конструкції і деталі до установок МШП, паливо, матеріали для учбових і наукових потреб, запчастини, продукти харчування, медикаменти, господарські матеріали, канцелярське приладдя, тару тощо.

МОН України	Положення про облікову політику по Сумському державному університету	Стор. 9
СумДУ		Версія 02

2) В якості визначення одиниці обліку запасів використовується їх найменування, додатково облік запасів здійснюється за номенклатурними номерами.

3) Запаси відображаються в бухгалтерському обліку і звітності на дату балансу, в т. ч. у разі зміни мети утримання запасів за первісною вартістю.

Первісною вартістю запасів, що придбані за плату, є собівартість запасів, яка складається з таких фактичних витрат: суми, що сплачується згідно з договором постачальнику (продавцю), за вирахуванням непрямих податків; суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються суб'єктам державного сектору; транспортно-заготівельні витрати (затрати на заготівлю запасів, оплата тарифів (фрахту) за вантажно-розвантажувальні роботи і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів); інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і приведення їх у стан, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях. До таких витрат, зокрема, належать прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати суб'єкта державного сектору на доопрацювання і підвищення якісно технічних характеристик запасів.

Аналітичний облік запасів ведеться у розрізі місць зберігання, матеріально відповідальних осіб, видів запасів, окремо за коштами загального та спеціального фондів. Оборотні відомості з метою перевірки правильності записів у регістрах аналітичного обліку матеріальних цінностей та даних синтетичного обліку складаються за всіма субрахунками.

Оприбуткування запасів проводити через склад. Видача запасів зі складу проводиться за документами на відпуск запасів, що підписані ректором або проректором за відповідним напрямом роботи.

Транспортно-заготівельні витрати, пов'язані з придбанням запасів, узагальнюються за окремими групами запасів на окремому аналітичному субрахунку. Сума транспортно-заготівельних витрат, що з узагальнюється на окремому аналітичному субрахунку рахунків обліку запасів, пропорційно відноситься на суму запасів, що вибули (використані, реалізовані, безоплатно передані тощо) за звітний місяць. Аналітичні субрахунки для обліку транспортно-заготівельних витрат визначаються шляхом додавання до основного аналітичного субрахунку групи запасів індексу «ТЗВ».

4) Оцінка вибуття запасів

За ідентифікованою собівартістю відповідної одиниці запасів оцінюється вибуття запасів:

- які надходять від головного розпорядника бюджетних коштів відповідно до законодавства (централізовані закупки);
- які надходять від замовника послуг і проектів.

Відпуск продуктів харчування у виробництво з метою надання послуг з харчування Комплексом громадського харчування Сумського державного університету здійснюється за середньозваженою собівартістю. Оцінка кожної операції з вибуття продуктів харчування здійснюється за середньозваженою собівартістю діленням сумарної вартості таких запасів на дату операції на сумарну кількість запасів на дату операції.

Оцінку запасів при їх вибутті (внаслідок їх використання, передачі або іншого вибуття) проводити за методом ідентифікованої собівартості відповідно до вимог пункту 4 розділу IV НП(С)БОДС 123 «Запаси» .

Списання з бухгалтерського обліку витраченого пального здійснюється на підставі подорожніх листів за фактичною витратою, але не більше норм витрат, установлених для окремих марок автотранспорту.

5) Облік усіх матеріальних цінностей, які установа отримала як гуманітарну допомогу, ведеться у загальному порядку, але окремо від запасів, придбаних установою за

МОН України	Положення про облікову політику по Сумському державному університету	Стор. 10
СумДУ		Версія 02

рахунок коштів загального, спеціального фондів кошторисів доходів та видатків.

6) Готова продукція, виготовлена власними силами, обліковується за фактичною собівартістю на відповідних субрахунках.

7) Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, що передані в експлуатацію, виключається зі складу активів (списується з балансу) з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації і відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання.

Аналітичний облік малоцінних та швидкозношуваних предметів здійснюється матеріально відповідальними особами за найменуваннями предметів та кількістю.

8) Вносити майно за межі приміщення установи, у т.ч. і те, що потребує ремонту чи належить працівникам, дозволено тільки за візою ректора або проректора за відповідним напрямом роботи.

9) Заносити особисті речі працівників на територію установи дозволено на підставі заяви працівника з дозвільною візою ректора.

Заява про внесення (винесення) особистих речей, завізована ректором, є підставою для оформлення договору про відповідальне зберігання (користування) майна та/або акту про його прийняття-передачу, які передаються бухгалтерській службі для відображення інформації про їх рух на рахунках позабалансового обліку.

10) Суми, отримані від реалізації непридатних запасів, залишаються у розпорядженні установи.

5. Кошти на рахунках ДКУ та установах банків

1) Кошти бюджетної установи обліковуються на рахунках, відкритих в органах Казначейства відповідно до Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України, затвердженого наказом Мініфіну від 22.06.2012 р. № 758.

2) Після отримання товарів, робіт і послуг, відповідно до умов взятого бюджетного зобов'язання, приймається рішення про їх оплату та надається доручення на здійснення платежу органу Казначейства, якщо інше не передбачене бюджетним законодавством.

3) Списання коштів з рахунків на оплату видатків проводиться відповідно до затвердженого кошторису, за винятком операцій з безспірного списання коштів у випадках, установлених чинним законодавством України, або помилкового, зайвого надходження коштів на ім'я установи.

Розрахунки дорученнями можуть здійснюватись:

- за фактично отриману продукцію, роботи, послуги;
- у порядку попередньої оплати;
- для закінчення розрахунків за актами виконаних робіт, послуг;
- для перерахування установлених сум, які належать фізичним особам (з/плата, стипендії, підзвітні суми, тощо);
- для сплати податків і платежів до бюджету або державних цільових фондів;
- для інших випадків відповідно укладених договорів або чинного законодавства.

4) Депозитні суми – кошти, що не належать установі, надходять у тимчасове розпорядження і з наставанням відповідних умов перераховуються за призначенням; кошти – які не стосуються до виконання єдиного кошторису доходів і видатків університету.

Незатребувані депозитні суми, що лежать на поточному рахунку установи, після закінчення строків їх зберігання підлягають перерахуванню в дохід того бюджету, за рахунок якого її утримують.

6. Зобов'язання

МОН України	Положення про облікову політику по Сумському державному університету	Стор. 11
СумДУ		Версія 02

1) Формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та розкриття їх у фінансовій звітності здійснюється відповідно до вимог НП(С)БО 128 «Зобов'язання», затвердженого наказом Міністерства фінансів від 24.12.2010 р. № 1629, та Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ, затвердженого наказом Міністерства фінансів від 02.04.2014 р. № 372.

Довгострокові зобов'язання Сумського державного університету – це зобов'язання перед МОНУ за надані студентам державні пільгові кредити для здобуття вищої освіти.

Поточні зобов'язання – це кредиторська заборгованість університету, що виникла внаслідок придбання товарів, виконаних робіт, отримання послуг, заборгованість за розрахунками з бюджетом з податків і платежів, з відрахувань на державне соціальне страхування, із з/плати, стипендії, внутрішні розрахунки, що виникають у процесі виконання кошторисів між вищими розпорядниками коштів і підвідомчими їм установами тощо.

7. Доходи

Формування в бухгалтерській обліку інформації про доходи здійснюється на основі НП(С)БО 124 «Доходи», затвердженого наказом Міністерства фінансів від 24.12.2010 N 1629.

Класифікуються доходи як такі, що отримані від обмінних та необмінних операцій.

Відповідно до установчих документів університет на постійній основі отримуватиме **від обмінних операцій:**

- бюджетні асигнування (крім бюджетних асигнувань, за рахунок яких формується вартість необоротних активів та придбаваються фінансові інвестиції, які обліковуються як цільове фінансування);

- доходи від надання послуг (виконання робіт): плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю (від надання освітніх послуг – від вартості наданих послуг щомісячно); надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності: від проживання в гуртожитках – згідно затверджених тарифів щомісячно, від реалізації продукції і послуг з харчування КГХ СумДУ, від надання основних засобів і майна в тимчасове користування, доходи від оприбуткування активів, раніше не врахованих в балансі, від оприбуткування основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, виробничих запасів, малоцінних та швидкозношуваних предметів та інших нефінансових активів, які виявлені в результаті інвентаризації, отримані в результаті списання майна тощо та будуть використовуватись для потреб університету;

- доходи від продажу (доходи від операцій з капіталом, доходи від продажу нерухомого майна, дохід від продажу активів);

- доходи від відсотків, роялті та дивідендів (відсотки від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, відсотки від фінансових інвестицій);

- інші доходи від обмінних операцій (доходи від відновлення корисності необоротних активів, курсових різниць, суми дооцінки активів, від оренди згідно укладених договорів).

від необмінних операцій:

- безоплатно отримані активи, послуги (роботи);

- надходження, пов'язані з перерахуванням сум трансфертів, та кошти отриманих для виконання цільових заходів

- отримання спонсорських, благодійних внесків, грантів, дарунків та іншої гуманітарної допомоги (у тому числі надходження у натуральній формі);

- кошти, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів.

МОН України	Положення про облікову політику по Сумському державному університету	Стор. 12
СумДУ		Версія 02

- суми штрафів, неустойки, пені, отримані за рішенням сторін договору або відповідних державних органів, суду, що включаються до складу доходів звітнього періоду відповідно до законодавства, зобов'язання, що не підлягають погашенню (крім кредиторської заборгованості, строк позовної давності якої минув).

Доходи майбутніх періодів за операціями з платних послуг, які надаються університетом та його відокремленими структурними підрозділами це кошти, отримані у звітному періоді, але які відносяться відповідно до бухгалтерської звітності до доходів майбутніх звітних періодів.

Бухгалтерський облік доходів майбутніх періодів ведеться відповідно до вимог НП(С)БОДС 128 «Зобов'язання», затвердженого наказом Мініфіну від 24.12.2010 року № 1629.

8. Витрати

Формування в бухгалтерський обліку інформації про витрати здійснюється на основі НП(С)БО 135 «Витрати», затвердженого наказом Мініфіну від 18.05.2012 N 568.

Витрати за обмінними операціями включають такі елементи витрат:

- оплата праці, що здійснюються в процесі основної діяльності та на виконання бюджетних програм (заробітна плата, грошове забезпечення військовослужбовців), а також витрати на оплату праці, пов'язані із організацією та надання послуг, виготовленням продукції, виконанням робіт ;

-відрахування на соціальні заходи;

-матеріальні витрати, що здійснюються в процесі основної діяльності та на виконання бюджетних програм, зокрема витрати на придбання предметів, матеріалів, обладнання (крім капітальних витрат), інвентарю, медикаментів та перев'язувальних матеріалів, продуктів харчування , витрат на оплату послуг, отриманих від сторонніх контрагентів, у тому числі комунальних тощо, а також матеріальні витрати які виникають в процесі надання послуг, виготовленням продукції, виконанням робіт, отриманих від сторонніх підприємств;

- амортизація – суми нарахованої амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів, що використовуються в процесі звичайної діяльності та на виконання програм, не пов'язаних із основною діяльністю, а також тих, що використовуються в процесі організації та надання послуг, виготовленням продукції, виконанням робіт;

- фінансові витрати (витрати, пов'язані із запозиченнями згідно із законодавством : відсотки за користування кредитами, премія, дисконт за цінними паперами, витрати на обслуговування боргу тощо);

- інші витрати за обмінними операціями (курсові різниці, витрати, пов'язані з реалізацією активів, уцінка активів, втрати від зменшення корисності активів тощо).

Витрати за необмінними операціями включають такі елементи витрат:

- трансферти (субсидії, гранти, соціальні виплати тощо);

- інші витрати за необмінними операціями (всі види стипендій (крім соціальних, оскільки кошти на виплату соціальних стипендій є доходами та витратами Міністерства соціальної політики України), витрати за операціями з пільгового кредитування на навчання, витрати, пов'язані з передачею активів, що передають суб'єкти державного сектору суб'єктам господарювання, фізичним особам та іншим суб'єктам державного сектору для виконання цільових заходів, списана дебіторська заборгованість, неповернення депозитів тощо).

Визнання витрат майбутніх періодів

Витрати майбутніх періодів це суми здійснених у звітному періоді витрат, які підлягають віднесенню на витрати у наступних бюджетних періодах.

Перелік витрат університету та його відокремлених структурних підрозділів за якими можуть здійснюватися попередня оплата в договорах на закупівлю товарів, робіт і послуг передбачається на строк, визначений постановою КМУ «Деякі питання здійснення

МОН України	Положення про облікову політику по Сумському державному університету	Стор. 13
СумДУ		Версія 02

розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти», лише після отримання в письмовій формі рішення головного розпорядника бюджетних коштів.

9. Доходи та витрати обліковуються за обмінними і необмінними операціями, за кожною бюджетною програмою, фондами бюджету (загальний та/або спеціальний) та видами діяльності.

3. ПРИНЦИПИ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

1. Бухгалтерський облік і звітність в Сумського державного університету базується на наступних загальних принципах :

- обачність – застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниження оцінки зобов'язань і видатків і завищення оцінки активів і доходів СумДУ;

- повне освітлювання – фінансова та бюджетна звітність повинна вміщувати всю інформацію про фактичні і потенційні наслідки господарських операцій і подій, які можуть вплинути на рішення, що приймаються на їх підставі;

- послідовність – постійне (з року в рік) застосування в СумДУ вибраної облікової політики. Зміни облікової політики можливі тільки у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, і повинні бути обґрунтовані і розкриті у фінансовій та бюджетній звітності;

- безперервність – оцінка активів і зобов'язань СумДУ здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде продовжуватися і в подальшому;

- нарахування і відповідність доходів і видатків – доходи і видатки відображаються в бухгалтерському обліку і фінансовій та бюджетній звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів;

- превалювання суті над формою – операції обліковуються відповідно до їх суті і фінансової реальності, а не лише виходячи з їх юридичної форми;

- єдиний грошовий вимірник – вимірювання і узагальнення всіх господарських операцій СумДУ в його фінансовій звітності здійснюється у єдиній грошовій одиниці – гривні;

- періодичність – можливість розподілу діяльності СумДУ на певні періоди часу з метою складання фінансової та бюджетної звітності.

МОН України	Положення про облікову політику по Сумському державному університету	Стор. 14
СумДУ		Версія 02

Схвалено вченою радою СумДУ
Протокол №16 від 24 червня 2021 р.

Голова вченої ради

А.В. Васильєв

Вчений секретар

А.І. Рубан

Відповідальний за укладання
Положення:

Головний бухгалтер

Ніна БАРИКІНА

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з НПР та ФЕД

Володимир КАСЬЯНЕНКО

В.о. начальника юридичного
відділу

Наталія ЗАЇКА